

จุฬาริเริ่มโครงการ ASEAN-EU LEMLIFE เพื่อพัฒนาความรู้ทางชีวจริยศาสตร์

ในปัจจุบันมีข่าวต่างๆมากมายเกี่ยวกับความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่เกี่ยวกับชีวิต สิ่งต่างๆที่แต่ก่อนเคยเชื่อกันว่า หวังไกลและไม่สามารเกิดขึ้นได้ ก็เกิดขึ้นจนดูจะกลายเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว เช่น การทำโคลนนิ่งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม การตัดแปลงพันธุกรรมสิ่งมีชีวิต การวิจัยเซลล์ต้นแบบเพื่อการบำบัดรักษา เป็นต้น ข่าวใหญ่ทางวิทยาศาสตร์ในรอบหลายปีที่ผ่านมา ก็เห็นจะหนีไม่พ้นข่าวการทำโคลนนิ่งแกะที่สกอตแลนด์ และข่าวความสำเร็จของการถอดรหัสพันธุกรรมของมนุษย์ โดยทีมวิจัยนานาชาติ

ในสังคมไทย ความสำเร็จเหล่านี้ก็ไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป เนื่องจากนักวิทยาศาสตร์ไทยก็มีความสามารถไม่น้อยกว่าของชาติอื่นๆ ถ้าหากได้รับการสนับสนุนที่ถูกต้องเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าเช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหาติดตามมามากมาย ในกรณีของการทำวิจัยเซลล์ต้นแบบ เนื่องจากตัวอ่อนที่จะนำมาปลูกเป็นแหล่งเนื้อเยื่อ มีโอกาสที่จะพัฒนาขึ้นมาเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ดังนั้น การปลูกเซลล์ต้นแบบเพื่อพัฒนาเป็นเนื้อเยื่อ จึงหมายถึงการใช้ชีวิตหนึ่ง (ชีวิตของตัวอ่อน) เพื่อมาช่วยในการบำบัดรักษาอีกชีวิตหนึ่ง (ชีวิตของคนไข้) ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นก็คือว่า เราจะตัดสินใจได้อย่างไรว่าใครควรอยู่ หรือใครควรไป? นอกจากนี้ การถอดรหัสพันธุกรรมของมนุษย์ ก็มีประโยชน์อย่างมากมา ในการช่วยให้เราสามารถเอาชนะโรคทางพันธุกรรมได้อย่างเด็ดขาด แต่สำหรับผู้ที่บังเอิญเกิดมามีแนวโน้มทางพันธุกรรมที่จะเกิดโรค เช่นเบาหวานหรืออื่นๆ สังคมจะปฏิบัติต่อเขาอย่างไร หากเป็นที่รู้แน่ชัดว่าเขามีโอกาสสูงที่จะเป็นโรครดังกล่าว เขาจะถูกกีดกันไม่ได้ได้รับการประกันสุขภาพ หรือกีดกันทางสังคมด้านอื่นๆหรือไม่? การศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาเหล่านี้ในปัจจุบันได้กลายเป็นศาสตร์เฉพาะไปแล้ว เรียกว่า ‘ชีวจริยศาสตร์’ หรือ bioethics ในภาษาอังกฤษ ศาสตร์นี้เป็นศาสตร์ใหม่ และมีลักษณะคาบเกี่ยวหลายสาขาวิชา เช่นปรัชญา นิติศาสตร์ การบริหาร สังคมวิทยา ตลอดจนวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ เช่นการแพทย์ ชีววิทยา นิเวศวิทยา เทคโนโลยีชีวภาพ และอื่นๆ

เนื่องจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นกำลังเป็นแรงท้าทายแก่สังคมไทยมากขึ้นเรื่อยๆ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงริเริ่มโครงการ ASEAN-EU LEMLIFE ขึ้น (‘LEMLIFE’ ย่อมาจาก ‘legal, ethical and management aspects of the life sciences’) โครงการดังกล่าวอยู่ภายใต้โครงการเครือข่ายความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรป หรือ ASEAN-EU University Network Programme (AUNP) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยต่างๆ ในสองภูมิภาคนี้ เพื่อทำการวิจัยร่วมกัน พัฒนาหลักสูตร และพัฒนาระบบบริหารงานของมหาวิทยาลัย โครงการ AUNP ปัจจุบันได้เสร็จสิ้นลงแล้ว และได้ให้การสนับสนุนโครงการทั้งสิ้น 21 โครงการ โดยที่แต่ละโครงการจะต้องมีมหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่าสี่แห่งจากทั้งอาเซียนและสหภาพยุโรป เข้าร่วมในโครงการ

โครงการ ASEAN-EU LEMLIFE มีอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเข้าร่วมทั้งหมดหกท่าน จากสามหน่วยงาน มาร่วมงาน ได้แก่ รศ. ดร. โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานโครงการ จากคณะอักษรศาสตร์ รศ. ดร. สมภาร พรหมทา จากคณะอักษรศาสตร์เช่นเดียวกัน รศ. สุธรรม อยู่โนธรรม และ อ. ดร. ปาริณา ศุภจริยาวัตร จากคณะนิติศาสตร์ และ ผศ. ดร. ศิริยุพา รุ่งเรืองสุขกับอ. ดร. สาโรจน์ พรประภา จากสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ นอกจากนี้ยังร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอีกเจ็ดแห่ง ได้แก่ University of the Philippines, Vietnam National University, Universiti Sains Malaysia, Lancaster University, Lueneburg University, Friedrich-Schiller University Jena และ University of the Basque Country

โครงการดังกล่าวมีระยะเวลาสองปี และได้เริ่มดำเนินการไปแล้วตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ที่ผ่านมา ปัจจุบันได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการไปแล้วหนึ่งครั้งในเดือนมกราคม และมีโครงการจะจัดประชุม ฝึกอบรมเกี่ยวกับชีวจริยศาสตร์อยู่เป็นระยะๆ การจัดอบรมที่จะจัดขึ้นก็มีเรื่องพระพุทธศาสนากับชีวจริยศาสตร์ โดยจัดร่วมกับศูนย์พุทธศาสน์ศึกษา ในราวเดือนตุลาคมหรือพฤศจิกายนนี้ ซึ่งรายละเอียดจะแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากนั้น โครงการฯจะมีจัดการอบรมใหญ่ระหว่างวันที่ 6 – 9 ธันวาคม ศกนี้ โดยจัดร่วมกับสถาบันไทยศึกษา ที่ห้องประชุมชั้น 4 อาคารประชาธิปไตย-รำไพพรรณี รายละเอียดจะแจ้งให้ทราบเช่นเดียวกัน

ท่านที่สนใจกิจการของโครงการ กรุณาติดต่อได้ที่ รศ. ดร. โสรัจจ์ หงส์दारมภ์ ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กทม. 10330 หรือดูที่ <http://www.asean-eu-lemlife.org/>